

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ

SÁTORKŐPUSZTAI- BARLANG

2023

Kataszteri szám: 4851/1

BEBTE

BESZÁMOLÓ A SÁTORKŐPUSZTAI-BARLANGBAN 2023-BAN VÉGZETT KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGRŐL

2023-ban a barlangban végzett kutatómunka a nagyteremre korlátozódott. Heti rendszerességgel szerveztük kutatónapjainkat, így a Strázsa-barlanggal párhuzamosan hozzávetőleg 50, kutatódélutánba sűrített „munkanappal” számolhattunk.

Feladatunkként a nagyterem Forrás feletti depójának csökkentését határoztuk meg erre az évre és azt nagyrészt teljesítettük is.

Az itt található nagymennyiségű depónia magasságát közel 1 méterrel csökkentettük, ami a teremrész járófelületével való szintbehozását jelentette.

A két teremrész közötti átjáró mélyítésével, valamint az itteni korábbi járófelület elbontásával az egyébként kristályokkal gazdagon borított mennyezet kézzel elérhetetlen magasságba került *(a barlang képződményeinek védelme miatt ez is célunk volt)*.

A munkák során megszüntettük a korábbi gipszlerakatot (Gipsztemető), felszabadítva és hozzáférhetővé téve nagyjából 40 négyzetméternyi felületet.

A bontásokból előkerült nagy mennyiségű gipsztörmelékkel a felügyeleti szervünkkel (DINPI, Barlangtani Osztály) egyeztetve korábbi, felhagyott kutatóaknákat töltöttük fel, esztétikailag rendezve a teret.

Az év végére a teremrész lezáró falfelületeinek letakarítását *(a korábban rátermelt agyagot szedtük le)* végeztük el. 2024 első felére marad az aljzat kipucolása és a feladat végeztével a letisztított felület lemosása, a teremrész rehabilitációjának befejezése.

[Lieber Tamás]

Klímamérések

2023-ban folytattuk az évek óta tartó méréssorozatot. A hangsúlyt a helyi fel- és leáramlások tanulmányozására helyeztük.

A barlang 3 kürtőjében, a bejárati zóna több pontján és a Ferde-terem főtéjében helyeztünk el több pufferpalackot, amelyekben a kürtők, illetve más barlangrészek feltűnően korrodált falfelületeinek hőmérsékleti különbségeit tudjuk mérni. Ezekben a helyeken a szén-dioxid értékeit is meghatározzuk, illetve figyeljük a páralecsapódást is.

A mérésektől azt várjuk, hogy igazolható lesz-e az a feltételezés, miszerint a mélyből felszálló meleg, párás és magasabb CO₂ tartalmú levegő alakítja ki ezeket a korrodált, visszaoldott felületeket.

Az eddigi adatok azt mutatják, hogy a nyári félévben, kifelé irányuló huzatnál, a barlang egyenletesen feltöltődik lentől érkező meleg és magasabb szén-dioxid-tartalmú levegővel, ilyenkor nem lehet kimutatni hőmérsékleti

különbségeket a kürtők oldalai, illetve kisebb szomszédos felületek között. Ugyanakkor páralecsapódást lehet látni szinte minden mérőpalackon, még a legmélyebb nagytermi mérőhelyeken is.

A téli évszak beköszöntével a huzat befelé irányul, elkezdi lehűteni először a bejáratot, majd lassan a mélyebb szinteket is. Ez viszont nem teljes keresztmetszetben történik, hanem egyes kürtők falai mentén kialakulnak lefelé irányuló légmozgású hideg zónák, a másik oldalon pedig meleg feláramlási csatornák. A melegebb részeken a szén-dioxid is mérhetően megnő. Ez arra utal, hogy ténylegesen kialakulnak le- és föláramlások.

A páralecsapódások felülről lefelé haladva lassan megszűnnek, a barlang kiszárad. Viszont a meleg feláramlású helyeken mégis megmarad a kicsapódás, még a bejárat közeli 1. akna „melegebb” oldalán is.

Ha pedig így van, akkor téli időszakban a meleg, párás, magasabb CO₂-tartalmú levegő oldóhatást tud kelteni a falon. Sajnos, a legfeltűnőbb korróziós csatornában, a Ferde-terem főtéjében nem sikerült egyértelmű különbségeket kimutatni.

Augusztus végén egy 0,01 Celsius-fokos, két csatornás hőmérséklet-adatgyűjtőt kaptunk kölcsön, amivel a felszínre torkolló Bolhás-kürtőn beáramló hideg levegő hűtőhatását vizsgáltuk az 1. kürtőnél.

Jelenleg az 1. kürtő két oldali hőmérsékleti eltérését regisztráljuk a műszerrel.

[Szilvay Péter]

Dorog, 2024. február 1.

Dr. Surányi Gergely
kutatásvezető

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédelmi Egyesület
(BEBTE)

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ

STRÁZSA-BARLANG

2023

Kataszteri szám: 4851/2

BEBTE

BESZÁMOLÓ A STRÁZSA-BARLANGBAN 2023-BAN VÉGZETT KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGRŐL

2023-ban a Sátorkőpusztai-barlang takarítása mellett nagy hangsúlyt fordítottunk a Strázsa-barlang feltárására is.

A kutatási munkában két fő feladatot határoztunk meg, mégpedig:

- Végponti akna bontása, mélyítése
- A főág talpszintjének süllyesztése

A „Lefolyócsőnek” nevezett végponti akna egy körülbelül 10 méter mély, szépen oldott, bejáratánál az 1960-70-es években robbantással tágított, meredeken lejtő (nem függőleges), egy ember szélességű szakasz. A térképek összevetése szerint iránya az alatta-mellette található Sátorkőpusztai-barlang felé tart. Bár a két rendszer összefüggése a mai napig nem bizonyított, ezt nem lehet teljességgel kizárni, elsődleges kutatás iránya tehát ennek igazolása.

A tágítással, mélyítéssel az év során 8-10 kutatónapon foglalkoztunk. Egyelőre komolyabb eredmény nem született.

Legalább ennyi alkalommal végeztük a főág talpszintjének süllyesztését is, ami egyúttal az 1960-as években beépített csillepálya (sínek) felszedését is jelenti. Jelenleg az egykori sínpályából közel 4 méteres szakaszt távolítottunk el [2024. januári állapot], ezzel párhuzamosan az alatta lévő, lefelé látszólag egyre szűkülő, ám szépen oldott hasadék képe bontakozik ki. Ez a természetes üledék feltételezésünk szerint álfeneket képez a hosszanti hasadék mentén képződött főágban, alatta légtéres szakaszok feltárulása valószínűsíthető.

2024-es tervünk a részben helyben keletkezett, részben bemosódott [időszakosan, intenzívebb csapadékhullás esetén a barlang víznyelőként működik], leülepedett agyagréteg megbontása, eltávolítása, egyúttal a barlang járatszelvényének teljeskörű feltárása.

Dorog, 2024. február 1.

Dr. Surányi Gergely
kutatásvezető

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédelmi Egyesület
(BEBTE)

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ

KIS-STRÁZSA-HEGYI- HASADÉKBARLANG

[Tüskés-barlang]

2023

Kataszteri szám: 4851/8

BEBTE

BESZÁMOLÓ A KIS-STRÁZSA-HEGYI-HASADÉKBARLANGBAN 2023-BAN VÉGZETT KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGRŐL

A Kutatási engedélyt 2023. május 26-i dátummal kaptuk kézhez.

A barlang bejárati ajtaját nagyobb mennyiségű agyag és omladék zárta el, ezért júniusban annak kibontása volt a feladat. Mikor ez megtörtént nagy nehézségekkel sikerült az elkorrodált ajtót kinyitni.

Kiderült, hogy az eredeti ajtólap, illetve annak tengelye annyira elkorrodált, hogy rendesen bezárni már nem is lehetett. A DINPI barlangtani referensével egyeztetve új ajtólapot gyártottunk le, az eredeti zárszerkezet megtartásával. A tönkrement ajtótengety helyett egy új illesztést készítettünk.

Július 8-án építettük be az új ajtólapot ami a korábbinál jobban, szélesebben nyitható, a bejárat kényelmesebben járható lett. A barlangtani referens augusztusban a helyszínen ellenőrizte a munka eredményét.

A fentiek miatt a tényleges kutatást csak szeptemberben tudtuk elkezdni.

A kutatási tervnek megfelelően a lejárati akna alján az É-i oldalon levő behullott laza, omlásveszélyes kőtörmeléket bontottuk, ahonnan gyenge huzatot lehetett érezni. A nagy figyelmet igénylő munkát 4 kutatási napon át folytattuk. A kitermelt anyagot az akna alján, annak ellenkező oldalán támfalszerűen felrakva depóztuk. A bontás során kb. 3 méteres mélységben fagerendadarabok, vasrudak kerültek elő. Kiderült, hogy a Kadić Ottokár Barlangkutató Csoport 1960-as években végzett kutatásának maradványaira bukkantunk. Időközben az akna annyira omlásveszélyessé vált, hogy a további munkát fel kellett függeszteni. A kutatást az akna alján folytatjuk, az onnan kitermelt anyagot az előző bontás helyére termeljük, hogy megakadályozzuk egy ottani besuvadást.

Az ajtó javítására 4 napot, a kutatásra összesen 5 napot fordítottunk.

[Benkovics Barnabás – Szilvay Péter]

Dorog, 2024. február 3.

Dr. Surányi Gergely
kutatásvezető

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédelmi Egyesület
(BEBTE)

Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
2510 Dorog, Schmidt Sándor ltp. 36.3/15.

Tárgy: Jelentés a Kis-ötméteres-barlang
2023. évi kutatásáról

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága
Selmeczi-Kovács Ádám igazgató részére
1121 Budapest, Költő u. 21.

Tisztelt Igazgató Úr!

Ezúton tájékoztatom, hogy a Kis-ötméteres-barlangban (kataszteri száma: 4851-27) 2023. évben kutatási tevékenységet nem végeztünk.

Dorog, 2024. február 1.

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédelmi Egyesület
(BEBTE)

Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület

2510 Dorog, Schmidt Sándor ltp. 36.3/15.

Tárgy: Jelentés az Ósréteges-barlang
2023. évi kutatásáról

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága

Selmeczi-Kovács Ádám igazgató részére

1121 Budapest, Költő u. 21.

Tisztelt Igazgató Úr!

Az Ósréteges-barlang (kataszteri száma:4851-25) kutatásával 2022-ben felhagytunk, azzal 2023-ben már nem foglalkoztunk.

Dorog, 2024. február 1.

Benedek Endre Barlangkutató és
Természetvédelmi Egyesület
(BEBTE)